

นโยบายธรรมาภิบาลข้อมูล (Data Governance Policy) ของ ส.ส.ท.

หลักการและเหตุผล

องค์การกระจายเสียงและแพร่ภาพสาธารณะแห่งประเทศไทย (ส.ส.ท.) ตระหนักถึงความสำคัญของข้อมูลในฐานะสินทรัพย์เชิงยุทธศาสตร์ขององค์กร (Data as a Strategic Asset) ซึ่งมีบทบาทสำคัญต่อการบริหารจัดการองค์กร การพัฒนาคุณภาพเนื้อหา การให้บริการสาธารณะ การสนับสนุนการตัดสินใจ และการพัฒนาองค์กรสู่การเป็นองค์กรดิจิทัล (Digital Organization) และองค์กรที่ขับเคลื่อนด้วยข้อมูล (Data-Driven Organization)

การดำเนินงานขององค์กรในยุคดิจิทัลมีการใช้ข้อมูลในหลายมิติ ทั้งข้อมูลด้านการบริหาร ข้อมูลการดำเนินงาน ข้อมูลข่าวสาร ข้อมูลด้านเทคโนโลยี ตลอดจนข้อมูลส่วนบุคคล ซึ่งจำเป็นต้องได้รับการบริหารจัดการอย่างเป็นระบบ มีมาตรฐาน สามารถตรวจสอบได้ และสอดคล้องกับกฎหมายที่เกี่ยวข้อง

ส.ส.ท. จึงกำหนดนโยบายธรรมาภิบาลข้อมูล (Data Governance Policy) ฉบับนี้ เพื่อใช้เป็นกรอบในการกำกับดูแลข้อมูลในระดับองค์กร ส่งเสริมการใช้ข้อมูลอย่างมีประสิทธิภาพ โปร่งใส และมีความรับผิดชอบ พร้อมทั้งยกระดับคุณภาพข้อมูล ความมั่นคงปลอดภัย และการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล เพื่อสนับสนุนการดำเนินงานขององค์กรอย่างยั่งยืน

วัตถุประสงค์

นโยบายฉบับนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ

๑. กำหนดกรอบการกำกับดูแลข้อมูลขององค์กรให้มีความชัดเจนและเป็นมาตรฐานเดียวกัน
๒. กำหนดบทบาท หน้าที่ และความรับผิดชอบของหน่วยงานและบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับข้อมูล
๓. ส่งเสริมการใช้ข้อมูลในการบริหารจัดการ การวิเคราะห์ และการตัดสินใจเชิงนโยบายขององค์กร
๔. ยกระดับคุณภาพข้อมูล (Data Quality) และความน่าเชื่อถือของข้อมูล
๕. สนับสนุนการบริหารจัดการข้อมูลให้สอดคล้องกับกฎหมาย ระเบียบ และมาตรฐานที่เกี่ยวข้อง
๖. คุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลและลดความเสี่ยงด้านข้อมูลขององค์กร
๗. สนับสนุนการดำเนินงานด้านรัฐบาลดิจิทัล (Digital Government) การเปิดเผยข้อมูลภาครัฐ (Open Data) และการเชื่อมโยงข้อมูลระหว่างระบบอย่างเหมาะสม

ขอบเขตการบังคับใช้

นโยบายฉบับนี้ใช้บังคับกับข้อมูลทุกประเภทขององค์กร ไม่ว่าจะอยู่ในรูปแบบดิจิทัลหรือรูปแบบอื่น และครอบคลุมการบริหารจัดการข้อมูลตลอดวงจรชีวิตของข้อมูล (Data Lifecycle) ตั้งแต่การได้มา การสร้าง การจัดเก็บ การใช้ การเปิดเผย การแลกเปลี่ยน การเก็บรักษา และการทำลายข้อมูล

ทั้งนี้ ให้ครอบคลุมข้อมูลที่อยู่ในความดูแลของทุกหน่วยงาน บุคลากร ผู้ปฏิบัติงาน ผู้รับจ้าง หรือบุคคลภายนอกที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานขององค์การ

คำนิยาม

“ธรรมาภิบาลข้อมูล (Data Governance)” หมายความว่า กระบวนการกำหนดนโยบาย โครงสร้าง บทบาท หน้าที่ และกลไกในการกำกับดูแลข้อมูลขององค์กร เพื่อให้ข้อมูลมีคุณภาพ มีความมั่นคงปลอดภัย สามารถใช้ประโยชน์ได้อย่างเหมาะสม และสอดคล้องกับกฎหมาย

“เจ้าของข้อมูล (Data Owner)” หมายความว่า หน่วยงานหรือผู้มีอำนาจในการกำหนดแนวทางการใช้ การเปิดเผย และการกำกับดูแลข้อมูลที่อยู่ในความรับผิดชอบ

“ผู้ดูแลข้อมูล (Data Steward)” หมายความว่า บุคคลหรือหน่วยงานที่ได้รับมอบหมายให้ดูแลคุณภาพข้อมูล มาตรฐานข้อมูล และการบริหารจัดการข้อมูลให้เป็นไปตามแนวทางขององค์กร

“ข้อมูลส่วนบุคคล (Personal Data)” หมายความว่า ข้อมูลที่สามารถระบุตัวบุคคลได้ไม่ว่าทางตรงหรือทางอ้อม

“การจำแนกข้อมูล (Data Classification)” หมายความว่า การจัดระดับข้อมูลตามความสำคัญ ความอ่อนไหว หรือผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นต่อองค์กร บุคคล หรือสาธารณะ

“บัญชีข้อมูล (Data Catalog)” หมายความว่า ระบบหรือทะเบียนข้อมูลที่ใช้ในการรวบรวม คำอธิบาย รายละเอียด และข้อมูลเกี่ยวกับชุดข้อมูลขององค์กร

หลักการธรรมาภิบาลข้อมูล

องค์การกำหนดให้การบริหารจัดการข้อมูลต้องดำเนินการภายใต้หลักการดังต่อไปนี้

๑. ส.ส.ท. ต้องกำหนดเจ้าของข้อมูล (Data Owner) และผู้ดูแลข้อมูล (Data Steward) สำหรับข้อมูลแต่ละชุดอย่างชัดเจน เพื่อให้มีผู้รับผิดชอบในการกำกับดูแลข้อมูลในทุกมิติ

๒. ส.ส.ท. ต้องจัดให้มีการบริหารจัดการข้อมูลอย่างเป็นระบบ ครอบคลุมการจัดทำบัญชีข้อมูล (Data Catalog) คำอธิบายข้อมูล (Metadata) และมาตรฐานข้อมูล เพื่อให้สามารถตรวจสอบ เชื่อมโยง และใช้ประโยชน์ข้อมูลได้อย่างมีประสิทธิภาพ

๓. ส.ส.ท. ต้องมีการจำแนกประเภทข้อมูล (Data Classification) และกำหนดสิทธิ์การเข้าถึงข้อมูลตามระดับความสำคัญ ความอ่อนไหว และความเสี่ยงของข้อมูล เพื่อป้องกันการเข้าถึงหรือเปิดเผยข้อมูลโดยไม่ได้รับอนุญาต

๔. ส.ส.ท. ต้องกำหนดมาตรการด้านความมั่นคงปลอดภัยของข้อมูล (Data Security) ที่เหมาะสม เพื่อป้องกันความเสี่ยงจากการสูญหาย การเข้าถึง การใช้ การเปลี่ยนแปลง หรือการเปิดเผยข้อมูลโดยไม่ได้รับอนุญาต

๕. ส.ส.ท. ต้องดำเนินการให้สอดคล้องกับกฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล รวมทั้งต้องมีมาตรการที่เหมาะสมในการเก็บ ใช้เปิดเผย และประมวลผลข้อมูลส่วนบุคคล

๖. ส.ส.ท. ต้องกำหนดมาตรฐานคุณภาพข้อมูล (Data Quality) และดำเนินการติดตาม ตรวจสอบ และปรับปรุงคุณภาพข้อมูลอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้ข้อมูลมีความถูกต้อง ครบถ้วน ทันสมัย และสามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้อย่างเหมาะสม

๗. การกำกับดูแลข้อมูลของ ส.ส.ท. ต้องพิจารณาตามระดับความเสี่ยง ความสำคัญ และผลกระทบของข้อมูลต่อองค์กร บุคคล และสาธารณะ เพื่อให้การบริหารจัดการข้อมูลมีความเหมาะสมและสอดคล้องกับบริบทของการใช้งาน

๘. ส.ส.ท. ส่งเสริมการเชื่อมโยงและแลกเปลี่ยนข้อมูล (Data Interoperability) ภายใต้มาตรฐานที่เหมาะสม โดยคำนึงถึงความมั่นคงปลอดภัย การคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล และกฎหมายที่เกี่ยวข้อง

๙. การใช้ข้อมูลต้องเป็นไปตามวัตถุประสงค์ที่กำหนด โปร่งใส ตรวจสอบได้ และไม่ละเมิดสิทธิของบุคคล รวมทั้งต้องคำนึงถึงผลกระทบต่อองค์กรและสาธารณะ

โครงสร้างการกำกับดูแลข้อมูล

ส.ส.ท. กำหนดโครงสร้างการกำกับดูแลข้อมูลเป็น ๔ ระดับ ดังนี้

๑. ระดับนโยบาย (Policy Level) คณะกรรมการธรรมาภิบาลข้อมูลฯ มีหน้าที่กำหนดนโยบายกำกับทิศทาง และติดตามการดำเนินงานด้านธรรมาภิบาลข้อมูลขององค์กร

๒. ระดับกำกับดูแล (Governance Level) หน่วยงานด้านธรรมาภิบาลข้อมูล เช่น ฝ่ายบริหารและควบคุมคุณภาพข้อมูล (DQM) และเจ้าหน้าที่คุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล (DPO) มีหน้าที่กำหนดมาตรฐาน แนวปฏิบัติ และกำกับติดตามการดำเนินงานให้เป็นไปตามนโยบาย

๓. ระดับเจ้าของข้อมูล (Data Owner Level) หน่วยงานเจ้าของข้อมูล มีหน้าที่กำกับดูแลข้อมูลที่อยู่ในความรับผิดชอบ กำหนดสิทธิ์การเข้าถึง และพิจารณาความเหมาะสมในการใช้หรือเปิดเผยข้อมูล

๔. ระดับปฏิบัติการ (Operational Level) ผู้ปฏิบัติงานและผู้ดูแลข้อมูล มีหน้าที่ดำเนินการจัดการข้อมูลให้เป็นไปตามนโยบาย มาตรฐาน และแนวปฏิบัติที่องค์กรกำหนด

การกำกับติดตามและการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง

ส.ส.ท. กำหนดให้มีการติดตาม ประเมินผล และตรวจสอบการดำเนินงานด้านธรรมาภิบาลข้อมูลอย่างต่อเนื่อง โดยกำหนดตัวชี้วัด (Key Performance Indicators: KPI) และกลไกการกำกับติดตามที่เหมาะสม

หน่วยงานที่เกี่ยวข้องต้องรายงานผลการดำเนินงาน ปัญหา ความเสี่ยง และข้อเสนอแนะต่อคณะกรรมการธรรมาภิบาลข้อมูลตามระยะเวลาที่กำหนด

ทั้งนี้ ส.ส.ท. ต้องนำผลการติดตาม การประเมินผล และการตรวจสอบ มาใช้ในการปรับปรุงการบริหารจัดการข้อมูลอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงด้านกฎหมาย เทคโนโลยี และบริบทขององค์กร

การพัฒนาศักยภาพและการสร้างความตระหนัก

ส.ส.ท. ต้องส่งเสริมการพัฒนาความรู้ ความเข้าใจ และความตระหนักด้านธรรมาภิบาลข้อมูลให้แก่บุคลากรทุกระดับอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้สามารถปฏิบัติตามนโยบายและบริหารจัดการข้อมูลได้อย่างเหมาะสมและมีประสิทธิภาพ

การทบทวนและปรับปรุงนโยบาย

ส.ส.ท. ต้องดำเนินการทบทวนนโยบายฉบับนี้อย่างน้อยปีละ ๑ ครั้ง หรือเมื่อมีการเปลี่ยนแปลงด้านกฎหมาย เทคโนโลยี ความเสี่ยง หรือบริบทที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้สอดคล้องกับแนวทางการบริหารจัดการข้อมูล และการดำเนินงานขององค์กร

บทเฉพาะกาล

ให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องดำเนินการปรับปรุงกระบวนการดำเนินงาน ระบบงาน และแนวปฏิบัติภายในให้สอดคล้องกับนโยบายฉบับนี้ภายในระยะเวลาที่องค์กรกำหนด

.....